

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quid sint primitiae, & qua ratione sint debitae. punct. 16

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

defendant, inhibeantque iudices Ecclesiasticos? Affirmat aliis relictis Couarr. *supra*, *vers. quarto*, & Gutier. *num. 5.* & probant, quia tunc non videtur tractari causa de iure, sed de facto; si quidem solum tractatur, an privilegium habeant, vel non, an prescripserint, vel non prescripserint. Sed habere privilegium, aut legitimam prescriptionem ad factum pertinet, & non ad ius. Ergo possunt iudices seculares de tali causa cognoscere, quod pluribus pragmaticis nostri regni sancitur, ut testatur supradicti Doctores, præcipue Couarr. *lib. 1. var. resol. cap. 17. num. 8. vers. nono.* Ioann. Garcia de *expensis, & meliorat. cap. 9. n. 95.* Et quidem si Ecclesia decimas à laicis petat, eo quod existimet non habere privilegium, vel prescriptionem, probabile sanè est tunc posse laicos adire tribunal seculare ad sui defensionem ob rationem dictam; quia tunc causa tractatur, non de iure, sed de facto. Verum si Ecclesia prætendat laicos obligare ad decimas soluendas, eo quod iudicet prescriptionem non esse legitimam, vel privilegium validum non esse, & laici ad sui defensionem valorem privilegij, vel legitimam prescriptionem cogunt allegare, nequaquam poterunt seculari iudicio se defendere, sed necessario tenentur iudicio Ecclesiastico stare, quia est causa iuris, & non facti, & de re spiritali, vel spiritali annexa.

8 In causa autem possessoria decimarum, tamen si plures Doctores censent, si his ageretur contra laicum, conveniendum esse coram iudice seculari, certissime tenendum est causam agendam esse coram Ecclesiastico; quia causa possessoria, etiam si nihil proprietatis mixtum habeat, Ecclesiastica est, & non temporalis, ut colligitur ex *clm. unica, de causa possess. & propriet. & clement. unica, de sequestrat. possess. & fruct.* & tradit Couarr. *pract. quest. cap. 35. n. 1. vers. verum si diligenter.*

9 Sed quid dicendum de conductore decimarum, possitne tam coram iudice laico quam Ecclesiastico conveniri, si non soluat pretium conductionis? Affirmat Fagund. *de quinto Eccl. precepto, lib. 2. c. 5. n. 11.* Moveret, quia est questio facti, non iuris. At mihi dicendum videtur necessario conductorem laicum conveniendum esse coram iudice laico, neque posse coram Ecclesiastico conveniri ob non solutum pretium conductionis; quia illa causa neque est Ecclesiastica de iure, neque de facto; si quidem non est super ius decimandi, neque super decimas soluendas ab iis, qui illas debent, sed est causa omnino profana, & secularis, scilicet implere contractum, & promissis stare de solvendo pretio, quo decimæ conductæ sunt: & ita Couarr. *pract. quest. cap. 35. n. 2. vers. quinto.* Verum si in contractu conductionis conductor se submittit iudicio Ecclesiastico, tunc potest coram illo conveniri, ut idem Couarr. & Fagund. Et est text. in *leg. 6. tit. 1. lib. 3. ordin.*

PUNCTVM XVI.

Quid sint primitiæ, & qua ratione sint debitæ,

- 1 Primitiæ quid sint, explicatur. Et qua ratione à decimis distinguantur.
- 2 Est præceptum Ecclesiasticum soluendi primitias, sed spectari debet consuetudo.

1 Primitiæ prout in præsentia accipiuntur, & secundum quod in lege antiqua latum erat præceptum de illis soluendis, iuxta *Exod. 13.* & *Dent. 26.* & *Malach. 3.* dicuntur primi fructus terræ, ita *c. 18. Num. Vniversa frugum initia;* quæ gignit humus, & domino deportantur, &c. Primitiæ distinguuntur à decimis; eo quod decima sit decima pars fructuum, primitiæ verò sint primi fructus. Et deinde, quia decimas solvimus in sustentationem ministrorum Dei, tanquam ipsorum merces, & stipendia pro ministeriis Ecclesiasticis, recognoscensque Deum esse supremum Dominum, nosque illi esse subiectos. Primitiæ verò offeruntur Deo in gratiarum actionem pro beneficiis acceptis, recognoscens illum ut nostrum benefactorem, & doctorem vnicuique bonorum; hæc secundario cedant in usum ministrorum.

2 Esse verò præceptum Ecclesiasticum soluendi primitias testantur Doctores, in *cap. Qui, 13. quest. 2.* & in *c. 1. de Decimis, & in glossa vers. in primitiis: & in cap. 67. reuerentiis, 16. quest. 1. & in cap. decimas, 16. q. 7.* Verum attendenda est consuetudo, non solum quoad debitum primitiarum, sed etiam quoad quantitatem, & quibus personis soluendæ sint, & quo in loco, & à quibus, uti tradit Innocent. *& alij, in c. 1. de decimis.* Syluest. *verbo decima, quest. 1. circa finem.* Suarez. *tract. 2. de relig. libro primo cap. 8. num. 16. contra Andream Hispanum, tract. de decimis, quest. 8.* & contra Rebuffum, *tract. de decimis, quest. 1. num. 21.* qui existimant nulla consuetudine introduci posse abrogationem præcepti soluendi primitias, eo quod sit contra gratitudinem, & honorem debitum Deo. At sententia communis omnino est tenenda consuetudine, determinari posse quantitatem, & qualiter primitiarum, imò & legem illas soluendi abrogari posse, quia consuetudo vim habet contra legem Ecclesiasticam, ex qua solum primitiæ debentur; sustentatio verò ministrorum, honoratio Dei, & ostensio gratitudinis

erga ipsam aliis viis fieri potest, & de facto. Quapropter in omni fere regione hoc ius primitiarum est abolitum, ut testatur Lessius *lib. 2. cap. 39. dub. 6. num. 31.* & Azor. *tit. 1. sum. lib. 7. cap. 38. quest. 3.* qui addit, ubi huiusmodi lex extat, minime primitiæ solvuntur, nisi à clericis petantur.

PUNCTVM XVII.

De oblationibus, & qua ratione ad illas fideles teneantur.

- 1 Quid sit oblatio, & qua ratione à decimis, primitiis, & sacrificio differat.
- 2 Nullum est in iure latum præceptum de oblatione.
- 3 Nec consuetudine videtur posse introduci.
- 4 Probabilis est consuetudine introduci posse, si doctorem auctoritate nitatur.
- 5 Proponitur oblatio, & sit illi satis.
- 6 Consuetudine introduci potest, ut clerici dona aliqua tribuant laicis, qui tum ad devotionem excitentur.
- 7 Nulla poena est ipso iure imposita non solventibus oblationem.

1 Oblatio generatim dicitur quicquid Deo offertur, qua ratione comprehendit primitias, decimas, & sacrificium. Omnia enim hæc Deo offeruntur: & oblatio prout ab iis distinguitur, & de qua est sermo in præsentibus denotio quædam bonorum temporalium, siue mobilium, siue immobilium, facta Deo in eius honorem, & cultum, ad reparandam fabricam Ecclesiæ, vel alias expensas in cultu Dei exhibitas, aut in sustentationem ministrorum colligi potest ex *cap. qui oblatio, & cap. clericis, 13. quest. 3.* & tradit D. Thom. *q. 86. art. 1.* Et secundum hanc rationem medium est oblatio inter decimas, primitias & sacrificium, convenit enim cum sacrificio quatenus est oblatio facta Deo in eius honorem, & cultum; differt verò à sacrificio, quia sui mutationem non requirit: cum decimis autem, & primitiis convenit; quia tam primitiæ, quam decimæ Deo, vel Ecclesiæ offeruntur in sustentationem ministrorum: differt verò ab ipsis; quia latius patet. In præsentia autem sumimus oblationem pro donatione facta Ecclesiæ in sustentationem ministrorum, vel ad reparandam fabricam, aut alias expensas, & de hac dubitamus, qua ratione debita sit?

2 Respondeo in iure nullum latum esse præceptum offerendi; nam licet in *c. statimus, 16. quest. 1.* & *cap. præter hoc 32. & cap. omnis Christianus, de consecrat. dist. 1.* & *cap. de his, & cap. antiquos 10. q. 1.* & aliis, videatur ferri præceptum de oblationibus faciendis, intelligenda tamen sunt, quando oblationes sunt debitæ, vel ratione promissionis, aut legati, vel ratione indigentia Ecclesiæ, aut ministrorum, vel ratione consuetudinis, vel prescriptionis, ut tradit D. Thom. *quest. 86. art. 1.* & ibi Caiet. & Arag. Gab. *super can. dist. 1. & Antonio, p. 3. tit. 12. cap. 11.* Abbas, & Ancharan. in *Rub. de Parochiis.* Angel. Syluest. *& alij, in verbo oblatio.* Azor. *instit. moral. lib. 7. c. 7. q. 11.* & *cap. 38. q. 11.* Suarez. *t. 1. de relig. tract. 2. lib. 1. cap. 5. n. 2.* Et quidem si donatio promissa sit voto, aut per simplicem promissionem acceptatam, nulli est dubium teneri promittentem adimplere promissum; similiter etiam si testamentario aut donatione legata est alicui hæreditas cum oblatione offerendi Ecclesiæ aliquam partem, nota est obligatio. Maior tamen est dubitatio, si indiget Ecclesia ad sui reparationem, vel minister ad sui sustentationem, an tunc teneantur fideles has oblationes facere: Et quidem si primitias, vel decimas solvant sufficientes ad parochi proprii, & Episcopi sustentationem, non tenentur parochiani oblationes alias facere; quia ipso iure naturæ non tenentur oblationes donationes facere, quàm eas, quæ sufficientes iudicantur ad debitam ministrorum sustentationem. Quod si decimæ in beneficia simplicia, aut præstimoniam dimittuntur, aut aliis visibus applicata, cuius causa deficit congrua sustentatio Episcopo, Beneficario, aut Vicario, non tenentur ipsi supplere, sed aliunde provideri debet, ut diximus supra de Decimis. Idem similiter fundandum est quando parochiani sunt ita pauperes, ut non valeant decimas, aut oblationes facere sufficientes ad parochi sustentationem. Debet, inquam, tunc Episcopus vii remediis traditis à Concilio Trident. *sess. 21. cap. 7. & 8. de reformat. & sess. 24. de reformat.* & quando illa sufficientia non fuerint, Summum Pontificem consulere oportebit, ut tradit Suarez. *supra, num. 7. & seq.*

3 Si verò de consuetudine loquamur, non videtur improbabile hæc via non posse induci obligationem soluendi oblationes: quia consuetudo hæc in suo principio debuit esse spontanea, & libera, & absque vlla oblatione, ut affirmat Suarez *tit. 1. de relig. tract. 2. lib. 5. cap. 5. numer. 2.* & Azor. *quest. 11. ex Concil. Cabillonensi, sub Carolo Magno, cap. 6. ubi sic habetur.* Animarum salutem inquirere Sacerdos, non lucra terrena debet, quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi, neque circumveniendi: oblatio namque spontanea esse debet, iuxta id quod ait Sp.